

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності

Кафедра туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Інна СТАШЕВСЬКА

И. Сташевська

27 серпня 2020 р.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Робоча програма навчальної дисципліни

Освітньо-професійна програма Туризмознавство

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

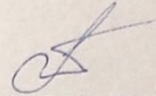
Харків, 2020

Робоча програма Економічна теорія
за спеціальністю 242 Туризм. « 25 » серпня, 2020 року 12 с.
Мова навчання — українська

Розробник: **Марина ЗАЙЦЕВА**, канд. екон. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри туристичного бізнесу
Протокол від « 25 » серпня 2020 року № 2

Завідувач кафедри туристичного бізнесу
доктор культурології, доцент

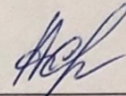

Любов БОЖКО

(підпис)

Робочу програму затверджено на Раді факультету соціальних комунікацій і музейно-
туристичної діяльності
Протокол від « 25 » серпня 2020 року № 1

Голова Ради факультету,
доктор педагогічних наук, професор

Алла СОЛЯНИК

(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 5 Розділів - 4	Галузь знань 24 Сфера обслуговування (шифр і назва)	Нормативна
	Напрямок підготовки 242 «Туризм»	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Спеціальність (освітньо-професійна програма)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин -150		2-й
	Семестр	
	3-й	
	Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 самостійної роботи студента — 4	Ступінь: Бакалавр	30 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Самостійна робота:
		100 год.
		Вид контролю: залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 50/100

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економічна теорія» призначена для фахової підготовки бакалаврів факультету соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності. У програмі вміщено тематичний план, зміст курсу, теми семінарських та практичних занять, завдання для самостійної роботи, методи контролю, список літератури до курсу.

«Економічна теорія» є базовою при підготовці фахівців за спеціальністю «Туризм». Економічна теорія вивчає економічні відносини між людьми, що виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ. Ці економічні відносини регулюються об'єктивними економічними законами і реалізуються через економічну поведінку суб'єктів, які приймають рішення в умовах необмежених потреб і обмежених ресурсів. Оскільки всі вищезазначені процеси відбуваються на різних рівнях функціонування економіки, структура предмету економічної теорії складається з: мікроекономіки – опановує економічну поведінку окремих економічних суб'єктів –

споживачів, виробників і власників ресурсів, та закономірності функціонування окремих видів ринків; макроекономіки – аналізує економічну поведінку сукупних суб'єктів економіки, закономірності функціонування національної економіки в цілому; мезоекономіки – вивчає галузі народного господарства, проміжні системи та господарські комплекси; світової (міжнародної) економіки – досліджує систему світового господарства, міжнародні економічні зв'язки та закономірності їх розвитку.

Мета навчальної дисципліни – є набуття студентами глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, яке адекватне ринковим відносинам і є необхідним для практичної діяльності майбутніх спеціалістів. Вміння аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, які пов'язані з їх майбутньою практичною діяльністю.

Інтегральна компетентність:

- Здатність комплексно розв'язувати складні професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- здатність планувати та управляти власним часом.

Спеціальні компетентності:

-здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

Програмні результати навчання:

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;
- розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);
- діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;
- управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

-адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни:

- пізнання економічної теорії як науки, її предмету, методів та функцій; -розкриття основного змісту сучасних шкіл економічної теорії;
- аналіз закономірностей;
- розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних господарських систем;
- набуття належних навичок раціональної економічної поведінки;
- набуття розуміння особливостей утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів;
- сучасні процеси глобалізації світогосподарських зв'язків та шляхи вирішення загальноцивілізаційних проблем людства.

2.Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 4-х розділів, які містять 18 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими.

Розділ 1. Загальні засади функціонування економіки. Містить 6 тем. Предмет і метод економічної теорії. Суспільне виробництво. Власність у системі виробничих відносин. Товарне виробництво. Економічна система та її типи.. Механізм функціонування ринку

Розділ 2. Мікроекономіка Містить 5 тем. Підприємництво. Витрати і доходи фірми. Ринок праці. Ринок капіталу. Ринок землі.

Розділ 3. Макроекономіка. Містить 5 тем. Основні результати і показники макроекономіки. Макроекономічна рівновага. Економічне зростання. Циклічні коливання в економіці. Кредитно-банківська система. Фінансовий механізм і фіскальна політика.

Розділ 4. Міжнародна економіка. Містить 2 теми. Сутність, структура та закономірності розвитку світового господарства. Міжнародна валютно-фінансова система.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Передбачено рубіжні етапи контролю у формі усного опитування, перевірки конспектів, словників термінів, рефератів, якості виконаних завдань самостійної роботи студентів, тестування.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		с	п	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Заліковий модуль 1						
Розділ 1. Загальні засади функціонування економіки.						

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.	2	2		8
Тема 2. Суспільне виробництво.	2	1		6
Тема 3. Власність у системі виробничих відносин.	2	1		5
Тема 4. Товарне виробництво.	2	1		5
Тема 5. Економічна система та її типи.	2	2		10
Тема 6. Механізм функціонування ринку.	2	1		5
Разом за роділом 1	12	8		39
Заліковий модуль 2				
Розділ 2. Мікроекономіка				
Тема 7. Підприємництво.	1	1		5
Тема 8. Витрати і доходи фірми. Механізм ціноутворення.	1	1		5
Тема 9. Ринок праці.	2	1		5
Тема 10. Ринок капіталу.	2	1		5
Тема 11. Ринок землі.	2	1		5
Разом за розділом 2	8	5		25
Розділ 3. Макроекономіка.				
Тема 12. Основні результати і показники макроекономіки.	1	1		6
Тема 13. Макроекономічна рівновага.	1	1		5
Тема 14. Економічне зростання. Циклічні коливання в економіці.	2	1		5
Тема 15. Кредитно-банківська система.	2	1		5
Тема 26. Фінансовий механізм і фіскальна політика.	2	1		6
Разом	8	5		27
Розділ 4. Міжнародна економіка.				
Тема 21. Сутність, структура та закономірності розвитку світового господарства.	1	1		4
Тема 22. Міжнародна валютно-фінансова система.	1	1		5
Разом	2	2		9
Усього	30	20		100

Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Система економічних відносин.	2
2	Суспільне виробництво та основні умови його функціонування	1
3	Ступені реалізації прав власності: володіння, розпорядження, користування.	1
4	Суть товарного виробництва, його виникнення та еволюція.	1
5	Еволюція економічних систем як форм господарювання	2
6	Механізм дії ринкової економіки.	1
7	Підприємство, його суть, головні ознаки і особливості.	1
8	Економічні витрати фірми. Прибуток фірми.	1
9	Попит і пропозиція праці.	1
10	Ринок капітальних благ.	1
11	Ринок землі та особливості його функціонування.	1
12	Особливості метода дослідження макроекономіки	1
13	Сукупний попит та сукупна пропозиція	1
14	Економічна рівновага і циклічність.	1
15	Грошово-кредитна політика	1
16	Фінансова система та її структура.	1
17	Форми міжнародних економічних відносин	1
18	Зміст і структура світової валютної системи.	1

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Методи дослідження економічних процесів та явищ.	8
2	Виробнича функція. Економічна та соціальна ефективність суспільного виробництва	2

3	Реформування відносин власності на сучасному етапі розвитку України.	3
4	Ступінь розвитку товарного виробництва в Україні.	3
5	Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку.	4
6	Роль виробничої сфери в плановій економіці	2
7	Проблеми та перспективи ринкової економіки	2
8	Трансформація економічної системи в Україні.	2
9	Державний бюджет як інструмент державного регулювання економіки.	3
10	Вплив змін попиту та пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.	3
11	Ризик у діяльності фірми	3
12	Позитивний та негативний ефекти зростання масштабів виробництва.	6
13	Мінімальна заробітна плата, її функції та особливості встановлення.	5
14	Інвестиційні блага, інвестиційні кошти та інвестування	5
15	Нормативна та експертна грошова оцінка земельних ділянок. Ринок оренди землі.	5
16	Ефективність макроекономіки: сутність, основні показники.	6
17	Форми, методи та межі державного регулювання економіки	4
18	Значення правильного вибору моделі макроекономічного регулювання для подальшого розвитку економіки України	4
19	Чистий прибуток комерційного банку	5
20	Управління державним боргом. Боргова безпека держави.	6
21	Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.	3
22	Міжнародні валютно-фінансові організації.	3
23	Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних економічних проблем	3

4. Форми поточного та підсумкового контролю;

Методи навчання

Лекції, семінарські та практичні заняття, робота з джерелами (літературними, Internet), дискусія, самостійна робота.

Методи контролю

Нарахування балів за відповіді на семінарських і практичних заняттях та під час дискусій;
 нарахування балів за реферати, презентації та поточне тестування, іспит.

Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік)	Сума
T1	T2-T4	T5	T6	T7-T10	T11	T12-T13	T14	T15	T16	T11-T18		
5	3	5	4	3	4	5	4	3	4	3	40	100

Розподіл балів за формами контролю.

Наприклад:

- відвідування заняття (пара) — 1; ... 13 пар — до 13 балів
- відповідь під час семінару — 3-5; ... 3 семінари — до 15 балів
- виконання практичного завдання — 3-5; ... 3 практичних завдання — до 15 балів
- усне опитування — 1-2; ... 3 усних опитування — до 6 балів
- письмове тестування — 3-5; ... 2 письмове тестування — до 10 балів
- підготовка та виступ з рефератом — 5-7
- тощо.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік — від 60 до 100 балів

Іспит — від 60 до 90 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку та іспиту
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Пакет навчально-методичного забезпечення (ІКНМЗД). Робоча програма курсу, методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.

5. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія: підручник. / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2006.
2. Воробйов Є. М. Економічна теорія: модульний курс: навч. посібник / Є. М. Воробйов. – Х. : Торсінг плюс, 2009. – 320 с.
3. Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії: навч. посібник / С. Д. Дзюбик. – К. : Знання, 2006, 2008. – 491 с.
4. Корецький М. Х. Економічна теорія: навч. посібник. / М. Х. Корецький та ін. – К. : Центр учб. Л-ри, 2007.
5. Круш П. В. Основи економічної теорії: навч. посібник. / за ред. П. В. Круша. – К. : Каравела, 2007. – 448 с.
6. Мочерний С. Основи економічної теорії: навч. посібник. / С. Мочерний. – К. : КМ Академія, 2005. – 640 с.
7. Отрошко О. В. Основи економічної теорії: навч. посібник. / О. В. Отрошко. – К. : Знання, 2011.
8. Петрова К. Я. Економічна теорія в схемах і таблицях. / За ред. К. Я. Петрової. – Х. : УВД, 2004.
9. Петруня Ю. Е. Основы экономической теории: учеб. пособие. / Ю. Е. Петруня. – К. : Знання, 2008. – 420 с.
10. Предборський В. А. Основи економічної теорії: підручник. / за ред. В. А. Предборського. – К. : Кондор, 2002.
11. Рибалкін В. О. Основи економічної теорії: посібник. / В. О. Рибалкін та ін. – К. Академія, 2002.
12. Хомяков В. І. Економіка сучасної України : навч. посібник. / В. І. Хомяков. – К. : Кондор, 2009.
13. Шевченко Л. С. Основи економічної теорії: підручник. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 348 с.

Допоміжна

14. Ажиюк, С. Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С. Д. Ажиюк, О. С. Передрій. – К. : Знання, 2008. – 368 с.
15. Андрусь О. І. Економічна теорія: ключові питання. Навч. Посіб / О. І Андрусь. Рек. МОНУ. – К.: КНТ, 2008. – 350 с.
16. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія / за ред. В. Д. Базилевича – К. : Знання - Прес, 2007. – 719 с.
17. Башнянин Г. І. Політична економія : Навчальний посібник / За ред. доктора Г. І. Башнянина і доцента Є. С. Шевчука. - Вид. 4-ге, пероб. і доп. - Львів : Магнолія Плюс, 2006. - 308 с.

18. Беляєв О. О. Основи економіки: навч. посібник / О. О. Беляєв, А. С. Бебело, В. М. Сукноваленко та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 256 с.
19. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: Навч. посіб./ Л. В. Білецька– К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.
20. Борисов Е. Ф. Экономическая теория: Учебник. / Е. Ф. Борисов — М.: Юристъ, 1997. — 568 с.
8. Бутук О. А. Економічна теорія: Тренінг-курс: Навч. пос. Рек. МОН. / О. А. Бутук– К.: Знання, 2007 – 291 с.
21. Воробйов Є. М., Гриценко А. А., Лісовицький В. М. Економічна теорія: Посібник для вищої школи / Воробйов Є. М. - К.: Корвін, 2003. – 703 с.
22. Гайдучький П., Подолова О. Сучасний стан економіки України. // Економіка України. — 1998, – №5.
23. Гальчинський А. С. Економічна теорія: Підручник / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко. - К.: Вища школа, 2007. - 503 с.
24. Горбенко Н. Є Політична економія : навч. посіб. / Н. Є. Горбенко, М. І. Дмитренко, І. Ю. Кочума. – К. : УБС НБХ, 2009. – 408 с.
25. Ларіна Я.С. Економічна теорія: Навч. посіб. / Я. С. Ларіна, О. І. Першина, В. М. Фомішина.– Херсо: ОЛДІ-плюс, 2008. – 400 с.
26. Мамалуй О. О Основи економічної теорії : підруч. / за ред. О. О. Мамалуйа – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 480 с.
27. Мельник П.В. Економічна теорія: Навч.посібн. / П. В. Мельник, І. А. Максименко.–Чернівці: Прут, 2010. – 352 с.
28. Міхов Л. І. Політекономія: Навч. Посіб. / Л. І. Міхов – Донецьк: Юго-Восток, 2008. – 467 с.
29. Мочерний С. В. Економічна теорія: Навч. Посібник. / С. В Мочерний –Вид. 4-те, стер.– К.: Академія, 2009. – 640 с.
30. Небава М. І. Економічна теорія (в питаннях і відповідях): навч. посіб. / М. І. Небава, І. М. Небава. – Вінниця: ВНТУ, 2008. – 185 с.
31. Ніколенко Ю. В. Основи економічної теорії : підруч. / за ред. Ю. В. Ніколенка. – 3-тє вид. – Київ : ЦУЛ, 2003. – 540 с.
32. Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник / А. Г. Савченко. – 2-ге вид. – К. : КНЕУ, 2007. – 442 с.
33. Тарасович В. М. Економічна теорія: Макроекономіка: Підручник / За ред. В. М. Тарасовича. – К.: Знання, 2012. – 206 с.
34. Федоренко В. Г. Основи економічної теорії: підруч. / за наук. ред. проф. В. Г. Федоренка. – К. : Алерта, 2007. – 519 с.
35. Федоренко В. Г., Діденко О. М., Руженський М. М., Іткін О. Ф. Політична економія: Підручник / За науковою ред. доктора економ. наук проф. В. Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 487 с.
36. Чепінога В. Г. Економічна теорія: підручник / В. Г. Чепінога. – К.: Юрінком Інтер, 2011.– 656 с.

37. Чухно А. А. Основи економічної теорії: Підручник / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Климко та ін.; За ред. А. А. Чухна. – К.: Вища шк., 2001. – 606 с.
38. Чухно А. А., Юхименко П. І. Сучасні економічні теорії: Підручник. / А. А., Чухно, П. І. Юхименко, – К.: Знання, 2007. – 878 с.
39. Шевченко Л. С. Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах : навч. посібник / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін./ за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Харків: Право, 2010. – 144 с
40. Щетинін А. І. Політична економія: підручник / А. І. Щетинін. – К. : ЦУЛ, 2011. – 480 с.

Інтернет-ресурси:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

<https://protocol.ua/ua/>

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

HYPERLINK

"<https://data.gov.ua/organization/derzhavna-sluzhba-statystyky->